

2024/995

26.3.2024

RÅDETS BESLUT (EU) 2024/995

av den 12 mars 2024

om bemyndigande att inleda förhandlingar med Schweiziska edsförbundet om institutionella bestämmelser i avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet som rör den inre marknaden, om ett avtal om Schweiziska edsförbundets deltagande i unionsprogram och om ett avtal som utgör grunden för Schweiziska edsförbundets permanenta bidrag till unionens sammanhållning

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 217 jämförd med artikel 218.3 och 218.4,

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen, särskilt artikel 101,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation, och

av följande skäl:

- (1) Under årens lopp har förbindelserna mellan unionen och Schweiziska edsförbundet (*Schweiz*) utvecklats i riktning mot en högre grad av integration mellan dem. Schweiz har fått tillträde till ett antal sektorer med koppling till den inre marknaden och bemyndigande gavs för förhandlingar i syfte att öka Schweiz deltagande i den inre marknaden.
- (2) Genom rådets beslut av den 6 maj 2014 ⁽¹⁾ bemyndigade rådet inledandet av förhandlingar mellan unionen och Schweiz om ett avtal om en institutionell ram för bilaterala förbindelser (*avtal om en institutionell ram*).
- (3) I november 2018 färdigställde kommissionen och Schweiz utkastet till ett avtal om en institutionell ram.
- (4) I maj 2021 avslutade Schweiz ensidigt förhandlingarna om ett avtal om en institutionell ram.
- (5) I februari 2022 lade det schweiziska förbundsrådet fram en alternativ väg framåt, bestående av ett brett åtgärds paket för de bilaterala förbindelserna mellan unionen och Schweiz, inbegripet en ny strategi avseende de institutionella aspekterna. Dessa institutionella aspekter skulle inkluderas i varje bilateralt avtal som rör den inre marknaden snarare än samlas i ett övergripande avtal.
- (6) Mot bakgrund av resultatet av de sonderande samtal som har hållits mellan kommissionen och Schweiz sedan mars 2022, och med utgångspunkt i mandatet från 2014 för ett avtal om en institutionell ram samt tidigare mandat för avtal om el, hälsa och livsmedelssäkerhet och Schweiz deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå och järnvägsbyrå, rekommenderade kommissionen att förhandlingar inleds med Schweiz om ett brett paket, som skulle omfatta institutionella bestämmelser att inkludera i befintliga och framtida avtal som rör den inre marknaden och som åstadkommer en dynamisk anpassning till unionens regelverk, enhetlig tolkning och tillämpning av dessa avtal och unionens regelverk samt tvistlösning, liksom bestämmelser om statligt stöd att inkludera i befintliga och framtida avtal som rör den inre marknaden. Paketet skulle även inbegripa nya avtal om el, hälsa och livsmedelssäkerhet, ett avtal som föreskriver Schweiz deltagande i unionsprogram, ett avtal som föreskriver Schweiz deltagande i Europeiska unionens rymdprogrambyrå, en rättsligt bindande mekanism som säkerställer Schweiz permanenta ekonomiska bidrag för att minska ekonomiska och sociala skillnader i unionen, och andra delar, såsom Schweiz ekonomiska bidrag avseende dess tillgång till och användning av unionens informationssystem.

⁽¹⁾ Rådets beslut av den 6 maj 2014 om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om en institutionell ram för bilaterala förbindelser.

- (7) Schweiz fortsatta deltagande i den inre marknaden och den eventuella utvidgningen av det deltagandet förutsätter att regler som är tillämpliga på förbindelser med Schweiz på de områden som omfattas av avtalen mellan unionen och Schweiz som rör den inre marknaden (*avtalen som rör den inre marknaden*) är desamma som de som är tillämpliga på den inre marknaden.
- (8) För att säkerställa enhetlighet och lika villkor för aktörer på den inre marknaden bör avtalen som rör den inre marknaden och de unionsakter som det hänvisas till däri tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol. Detta bör omfatta all rättspraxis, som fastställts både före och efter det att förhandlingarna avslutats.
- (9) För enhetlighet krävs dessutom att befintlig och framtida unionsrätt på de områden som omfattas av avtalen som rör den inre marknaden införlivas i dem när den antas, utvecklas eller förändras. För detta ändamål bör ett förfarande för införlivande, inklusive en maximal tidsfrist för genomförande föreskrivas.
- (10) En oberoende skiljedomstol bör inrättas för att lösa tvister. Skiljedomstolen bör hänskjuta frågor till Europeiska unionens domstol för ett bindande beslut i fall då tillämpningen av bestämmelser i avtalen som rör den inre marknaden inbegriper unionsrättsliga begrepp, inbegripet eventuella undantag och skyddsåtgärder.
- (11) Identiska institutionella bestämmelser bör inkluderas i alla befintliga och framtida avtal som rör den inre marknaden för att underlätta en samordnad och konsekvent tillämpning av dem. Dessa institutionella bestämmelser skulle särskilt införas i följande befintliga avtal: avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å andra sidan, om fri rörlighet för personer ⁽²⁾ (*avtalet om fri rörlighet för personer*), avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om luftfart ⁽³⁾ (*avtalet om luftfart*), avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om gods- och persontransporter på väg och järnväg ⁽⁴⁾ (*avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg*), avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om ömsesidigt erkännande i samband med bedömning av överensstämmelse ⁽⁵⁾ och avtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om handel med jordbruksprodukter ⁽⁶⁾, som alla undertecknades i Luxemburg den 21 juni 1999. De institutionella bestämmelserna skulle också inkluderas i framtida avtal om el och livsmedelssäkerhet. De bör på motsvarande sätt vara tillämpliga på ett framtida avtal om hälsa, i det fall det avtalet föreskriver att Schweiz ska delta i unionens mekanismer och nätverk.
- (12) I syfte att säkerställa lika villkor för konkurrens inom den inre marknaden bör regler om statligt stöd som är tillämpliga på medlemsstaterna och Schweiz inkluderas i det befintliga avtalet om luftfart och det befintliga avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, samt i framtida avtal som rör den inre marknaden, inbegripet ett avtal om el. Dessutom bör granskning av statligt stöd i Schweiz grunda sig på materiella regler och förfaranderegler som är likvärdiga med dem som tillämpas inom unionen.
- (13) Utan att det påverkar skyldigheten att införliva befintlig och framtida unionsrätt i avtalet om fri rörlighet för personer och att tolka sådan unionsrätt i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol, och med iakttagande av principerna om icke-diskriminering mellan medlemsstaterna och om ömsesidighet, är det möjligt att avtala om de särskilda bestämmelser som, oberoende av framtida unionsrätt förbehåller Schweiz möjligheten att anta eller bibehålla vissa åtgärder. Dessa åtgärder bör inte leda till en begränsning av de rättigheter som unionsmedborgare för närvarande omfattas av enligt avtalet om fri rörlighet för personer.
- (14) Utan att det påverkar skyldigheten att införliva befintlig och framtida unionslagstiftning om utstationering av arbetstagare i avtalet om fri rörlighet för personer och att tolka sådan unionslagstiftning i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol, är det möjligt att avtala om särskilda bestämmelser som, oberoende av framtida unionsrätt, förbehåller Schweiz möjligheten att anta eller bibehålla vissa åtgärder för att ta hänsyn till särdragen på den schweiziska arbetsmarknaden och säkerställa tillämpningen av avtalet om fri rörlighet för personer.

⁽²⁾ EGT L 114, 30.4.2002, s. 6.

⁽³⁾ EGT L 114, 30.4.2002, s. 73.

⁽⁴⁾ EGT L 114, 30.4.2002, s. 91.

⁽⁵⁾ EGT L 114, 30.4.2002, s. 369.

⁽⁶⁾ EGT L 114, 30.4.2002, s. 132.

- (15) Utan att det påverkar skyldigheten att införliva befintlig och framtida unionslagstiftning på de områden som omfattas av avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg och att tolka sådan unionslagstiftning i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol, är det möjligt att avtala om särskilda bestämmelser som, oberoende av framtida unionsrätt, förbehåller Schweiz möjligheten att anta eller bibehålla vissa åtgärder. Dessa åtgärder bör inte ändra tillämpningsområdet för avtalet om gods- och persontransporter på väg och järnväg, som omfattar internationell persontransport, med undantag för schweiziska transporter som är rent inhemska, dvs. nationella långväga, regionala och lokala transporter.
- (16) I syfte att konsolidera och fördjupa det långvariga och framgångsrika samarbetet mellan unionen och Schweiz, i synnerhet inom forskning och innovation, utbildning, ungdomsfrågor, idrott och kultur samt andra områden av gemensamt intresse, bör ett avtal som gör det möjligt för Schweiz att delta mer systematiskt i unionsprogram i framtiden förhandlas fram. Avtalet skulle fastställa de allmänna villkoren för Schweiz deltagande i unionsprogram. Särskilda villkor vad gäller Schweiz deltagande i unionsprogrammen för perioden 2021–2027, särskilt forsknings- och innovationsprogrammen, verksamheten i det europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi, programmet för ett digitalt Europa, Erasmus+, programmet Kreativa Europa, programmet EU för hälsa och Copernicus bör också avtalas.
- (17) Mot bakgrund av Schweiz deltagande i unionens inre marknad och för att främja en kontinuerlig och balanserad förstärkning av de ekonomiska och sociala förbindelserna mellan unionen och Schweiz, bör de inrätta en ny rättsligt bindande mekanism som åstadkommer ett regelbundet, ömsesidigt överenskommet och rättvist ekonomiskt bidrag från Schweiz för att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan deras regioner. Den nya rättsligt bindande mekanismen bör vara färdig i tid inför unionens nästa fleråriga budgetram.
- (18) Utan att det påverkar den nuvarande räckvidden för de förhandlingar som avses i detta beslut skulle det, om Schweiz kom att uttrycka intresse för att utvidga den överenskomna räckvidden, ligga i unionens intresse att inkludera andra områden såsom avgränsning, modernisering och utveckling av avtalet mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiz, undertecknat den 22 juli 1972 (⁷), som rör frihandel, särskilt när det gäller bearbetade jordbruksprodukter. En sådan utvidgning av förhandlingarnas räckvidd skulle behöva godkännas i enlighet med relevanta förfaranden, särskilt eftersom den innebär att unionen måste bedöma om en sådan utvidgning av förhandlingarnas räckvidd fortfarande återspeglar unionens intresse vid den relevanta tidpunkten.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Kommissionen bemyndigas härmed att på unionens vägnar inleda förhandlingar om ett omfattande åtgärds paket som rör de bilaterala förbindelserna med Schweiziska edsförbundet, bestående av

- institutionella bestämmelser i, och vid behov särskilda anpassningar av, bilaterala avtal,
- ett avtal om Schweiz deltagande i unionsprogram,
- en rättsligt bindande mekanism som åstadkommer ett ömsesidigt överenskommet och rättvist ekonomiskt bidrag från Schweiz för att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan regioner, och
- bestämmelser om Schweiz ekonomiska bidrag avseende dess tillgång och användning av vissa av unionens informationssystem.

2. Förhandlingarna ska föras på grundval av rådets förhandlingsdirektiv, vilka återges i addendumet till detta beslut.

(⁷) Avtal mellan Europeiska ekonomiska gemenskapen och Schweiz (EGT L 300, 31.12.1972, s. 189).

Artikel 2

Förhandlingarna ska föras i samråd med arbetsgruppen för Europeiska frihandelssammanslutningen (Efta), i egenskap av särskild kommitté i enlighet med artikel 218.4 i EUF-fördraget, och på grundval av direktiven som återges i addendumet till detta beslut.

Artikel 3

Detta beslut ersätter och upphäver rådets beslut av den 6 maj 2014 om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett avtal mellan Europeiska unionen och Schweiziska edsförbundet om en institutionell ram för bilaterala förbindelser.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den 12 mars 2024.

På rådets vägnar
V. VAN PETEGHEM
Ordförande
